

הסוד מאחורי השלגון

הקהל מצטופף לפני תצוגת פרסי תחרות הענק
150.000 הוכחות 50' 7" ל

התחרות הודיעה שהיא תופיע בפני בית המשפט, תוכיח את חוקיות התחרות. אם תצטרך להכניס איאלה שינויים קטנים, תעשה את הדבר מיד. על כל פנים, היא תעמוד בהתחייבותיה כלפי אלפי המשתתפים בתחרות, תוציא את הדבר לפועל במלאו היקפו.

חקירה מוזרה מאד

כל צורת ההתערבות של המשטרה עוררה חמיה לא מעטה. במקום להסתפק בפתיחת חקירה שיגרתית והגשת משפט, הופיעה כמעט כצד, הקצין אריה שמילגובסקי, הודיע בשיחה פרטית להנהלת התחרות שלא יטפל בענין בעצמו, יעביר אותו בדרך המקובלת למטה המחוז. אולם לפתע נמלך בדעתו, ובלו כל הודעה שיגר מיד את אנשיו לחיפוש שים, לא נתן עליידי כך כל שהות להנהלה לברר את המח' לוקח עם משרד המשפטים.

היה ברור, שאפילו אם יקבל השופט את הטענה שה' תחרות סחרת איך שהוא את הסעיף 191, המכוון נגד הגרלות, הרי שינוי פרטים קטנים יכלו לתקן את הפגם. מבלי לפגוע בעיקר, אולם יחס המשטרה היה כאילו מאיימת סכנה נוראה על מדינת ישראל. למעשה איימה הסכנה רק על מפעל מתהדר, אשר משטרת ישראל פתרה לו, בצורה זו, כמה בעיות מסתוריות.

הקרן האמיתי של פעולת המשטרה היו מאות אלפי האזרחים, ילדים ומבוגרים, שסידרות בלתי שלמות היו בידיהם. צורת פעולתה של המשטרה לא העלתה, בעיניהם, את קרנם של שומרי החוק. קנאותו של מתוקר, שעליו הונחתה מכה כה מוחצת בשבוע הראשון של הופעת סחרו, רתו, היחה מובנה, קנאות המשטרה היחה מיכנת פחות.

זה לא הסוד

באותו יום שבאה התערבות המשטרה, פנה אפרים גוזמן, מזכיר התאחדות הסוחרים, אשר יצרני הגלילה הם חברים בה, להנהלת ארטיק, ביקש לקבוע פגישה בין שני הגופים. לפי כל הסימנים, היה זה נסיון להנהיג שוב את ההסדר שהיה קיים עד לפני הופעת ארטיק, אשר לפיו פעלו יצרני גלילה לפי מדיניות אחידה, שיוחקו תוצרת בעלת רמה שוה, לא גבוהה ביותר.

אולם ארטיק לא היה מוכן לשום פשרות. הוא היה רגיל לתבאי הייצור של חוץ לארץ, אשר בהם קיימת התחרות מתדת בין מיפעלים זומים על טיב הסחורה ומחירה ואשר בה מבצח המיפעל הטוב יותר. הוא רצה להנהיג תנאים אלה גם בארץ. על כל פנים, המלחמה הקרה לא נסתיימה. היא רק ב' שלבה הראשון. מכאן ואילך היא תלך ותתחמם.

גיות משא חילקו את שלגוני מתוקר חיים וצוברים ושבים. הפגו הראשון במלחמה הקרה נורה.

פרס לכל

משתחרר

מיד באה תשובתו של ארטיק. מודעות צבעו גיות הודיעו על פתיחת תחרות-ענק, אשר תזכה את אוכלי ארטיק בשורה ארוכה של פרסים מוש' כים.

על התחרות הכריזו שני גורמים: מיפעלי ארטיק והעולם הזה. מי שני הצדדים, היה זה חיי שוב מסחרי גרידא: מ' דיר המודעות של השבוע עון, בעל התפוצה הגדול, לה, הגו שופר זעמיה רציני ואילו לגבי העור' גם הזה הכריעה העובדה שובר התחרות יגיע ל' שכבות רחבות ביותר א' שר כדאי ששם העתון יחדור אליה, יזכה בפר' סומת הרבה הכרוכה בע' ריכת התחרות.

עצם התחרות היה ר' עיון שטוס ביסודו: ב' תוך כל שלגון שני יוט' מן מקל אשר עליו תהיה מודפסת אחת מתשעת האותיות של השם אר' טיק. כל האוסף את חמ' שת המקלות יזכה בפרס. לא הייתה זו הגרלה כי חוק הארץ אוסר עויכת הגרלות עליידי מוסדות פרטיים; לכל אחד מן המשתתפים בתחרות היה מובטח פרס. בכלגיה, שם קיים חוק זומה, נערכה תחרות כזו והצד המשפטי לא היה מוטל בכפק.

הצלחה חסרת-תקדים

הצלחת המיבצע, אשר לצרכיו הוקצה סכום של 50 אלף לירות, היחה עצומה ומידית, במידה שלא היחה זוגמהתה בארץ. כל ארבע המכוונות של ארטיק החלו עובדות בשלוש משמרות, היצור עלה במידה ניכרת מאוד. בכל מקום הפכה התחרות לשיחת היום, סיפורים ומעשיות אודותיה עברו מפה לפה, פורסמו בעתונים. ילדים, עקרות-בית, פקידים, פועלים, רופאים ועורכי-דין החלו אוספים את המקלות.

האות "ק" שהוצאה באותו מספר פרטים שנקבע עליידי הנהלת התחרות (3000), הפכה לאות היקרה ביותר של השפה העברית. ילדים ערכו חליפין, אנשים שוכנו בה בשכנו את קינאת חבריהם, התעורר גם וויכוח על מידת ההגינה שבי איסוף מקלות משמשים, אולם רופאים, שנשאלו על-יכך במיוחד, הביעו את דעתם כי מידת חוסר-ההגינה שבאיסוף המקלות אינה עולה, למשל, על זו הקיימת באוסף בולים.

משך שלושה שבועות ליקקו האנשים את שלגוני ארטיק, אספו את המקלות — וציפו לתשובת קרטיב. היה ברור כי מתחרות כזו, בין שני מיפעלים אשר כל אחד מהם מסוגל לספק את כל תצרוכת הארץ ויותר מכך, ייהנה, בסופו של דבר, הצרכן. כי במקרים כאלה, שטח ההתחרות ניתן מאלו: השבחת הטיב, הוולת המחירים עד למינימום, מאמצים להש' ביצ את רצון הקונה בכל דבר.

50 ל"י תקסימום

כאשר באה מכת-הנגד, היה זה מכיוון שאיש לא ציפה לו: במקום לתת תשובה מסחרית, פנו אנשי מתוקר לממשלה, האשימו את ארטיק בעריכת תחרות בלתי-חוקית, ללא כל אזהרה מוקדמת, הודיע משרד המשפטים כי ניתנה הוראה לפתוח תיק נגד העולם הזה לשם עריכת חיפוש.

משום מה, הראתה המשטרה זריזות בלתי-רגילה בפעור' לוחיה ואילו הטיפול הכללי ניתן בידי המטה הארצי ש' המשטרה, דבר שאינו מקובל — על כל פנים לא לגבי הא' שמה כה פעוטה, אשר העונש המקסימלי שהחוק קובע עבורה הוא קנס של 50 ל"י.

בחיפוש, החרימה המשטרה 150 אלף מקלות מסומנים, גרמה נזק ניכר לארטיק, מאחר שהמקלות הם מתוצרת חוץ והמיטען הבא טרם הגיע לארץ. ארטיק נאלץ, על כן, להשתמש במקלות מתוצרת הארץ, שאינם מותאמים בדיוק למכוונה ואשר יש להכניסם לשלגונים בעבודתיי ובקצב מואט. אולם בזה היחה הפרשה עדיין רחוקה מסיימה. הנהלת

כמה פעמים ביום מפסיקים מאות אלפי אנשים את עבודתם, ניגשים לקיוסק הקרוב ביותר לקנות שלגון. ילדים ומבוגרים מלקקים בלי הרף את החומר הקפוא המוגש להם בתריסר צבעים. בחום הלוהט של הקיץ, זהו התענוג העצמי הנפוץ ביותר.

בשבועות האחרונים נוסף לתענוג הלקיקה גם המחזה הנדיר של שני מיפעלים נלחמים זה בזה על הזכות למכור לקונה את השלגון שלהם.

כאשר הופיע, בקיץ שעבר, שלגון ארטיק, בעל העטיפה המבריקה, הכניס מהפכה בשוק הגלילה בארץ. מפעל הענק שהוקם לאחר הסכם בין הממשלה וקבוצת משקיעי הון בל' גיים, סיפק לאזרחים מיועזים גלילה בעלת טיב שלא היו רגילים לו גם לפני משטר הצנע. חנויות הגלילה הישנות החזיקו בין יום, תורים ארוכים הצטופפו ליד הקיוסקים שתלו את השלטים הצהובים של המוצר החדש. תוך שבועות אחדים חדל השם ארטיק להיות שם של שלגון מסוים, הפך שם נרדף לגלילה.

פיסה לדניה

ליצרני הגלילה, היחה זו מכה חמורה. מיפעלים רבים נסגרו, היצרנים הגדולים ביותר החלו דואגים לקיומם. הם נצרו לכמשלה, טענו כי ארטיק נהנה מיתרון בלתי-הוגן, ואחר שהותר לו לייבא חמרי גלם משוכחים מחוץ-לארץ יאלו המפעלים החתיקים היו מוגבלים על ידי משטר הצנע.

ביקשו מהממשלה לעשות משהו לריסון התחרות. משרד המסחר והתעשייה סבר אחרת. הוא הודיע ליצרני גלילה כי פתוחה בפניהם האפשרות לייצר אותם השלגונים ארטיק: כל מה שהיה עליהם לעשות היה: למצוא קיצי הון שיקימו מפעל דומה. במקרה זה, הבטיחה הממ' ה, תתן להם את כל הזכויות שנתנה לארטיק.

18 יצרנים, בראשם מחובר ושירי, התאגדו, הקימו חברה והפת בשם מתוקר, נכנסו בשותפות עם תעשיין אמריקאי ש'ק את הדולרים הרושפים. הם הקימו בית חרושת גדול, יד במכונות אמריקאיות, תכננו את הופעת שלגונם החלת עונת הקיץ הנוכחית.

בין השותפים של החברה החדשה היה גם אחד הלי ארטיק לשעבר, הוא טען כי בדניה עמדו למכירה מכונות, מאותו סוג של ארטיק, יעץ למתוקר לרכוש ה, הדבר נודע לארטיק. כעבור 24 שעות היה ויליאם פרנ' הדינאמו האנושי של ארטיק, בבית החרושת הדני, כמה ה לאחר מכן קיבל מתוקר הודעה כי המשא ומתן על ית המכונות שוב לא היה מעשי.

היו אלה אך פעולות הגיוש המוקדמות לפני המלחמה. הן זירו את הקמת מפעלו, ארטיק הזמין מכונות נוספות, ש שיפורים בתנאי הייצור, תיכנן הוצאת שלגונים חד' ל'שוק. לשני הצדדים היה ברור כי השנה לא תהיה המ' ה כה קלה ואוטומטית כפי שהיחה בשנה הקודמת.

הם הבינו כי עליהם לפתוח במערכות תעמולה ופרסומת דות. שבועות אחדים לפני התחלת העונה פנה מתוקר בנות פרסומת, המוסד הישראלי להסברה צבורית, שהת' במיוחד בתנאי השיח של שלגונים.

המוסד, שהוקם עליידי קבוצה של עתונאים צעירים, כי לא היה טעם רב בשיטות הפירסום המקובלות בארץ, בהתחרות צורות תעמולה חזישות, אשר עיקר הפירסום הן יהיה מרכזו במיבצע תעמולתי מסויים, לא במודעות רחיות.

מתוקר ביקש מן המוסד להגיש לו תוכנית למיבצע תעמולתי גדול, שילם 400 ל"י תמורת התוכני המפורט, בעל המעמדים, התוכנית, שלא הוצאה לפועל, היא עדיין בגדר יד, אולם במבוא קבע המוסד:

ארטיק הצליח לכבוש את השוק, ואי-אפשר ללחום בו אלא עליידי שורה של פעולות פירסום בלתי-רגילות בארץ, שיעוררו הלהבות ציבורית ספונטנית מסביב לשמו של המוצר החדש, ייצרו פולחן ציבורי חדש שיכול להתחרות בפולחן של ארטיק. כל דרך אחרת נדונה לכשלון מראש.

הפגז הראשון נורה

אולם מתוקר גנו את התוכנית, הסתפק בפעולות פרסום שיגרתיות, סמך על מודעות בעיתונים, תרם סכום כסף לה' קמת בית לשימפוזיום של גן החיות התל-אביבי, פתח במשא' ומתן עם חברת ספנות לכתוב את שם שלגונו באותיות מוא' רות על גבי אנייה שתפליג כלילה לאורך חופי הארץ.

בינתיים פנה גם ארטיק למוסד הישראלי להסברה ציבורי. רית, אולם רק לאחר שמתוקר הודיע סופית כי אין בדעתו לממש את התוכניות שהוגשו לו, ניגש המוסד לעיבוד הצי' עותיו לארטיק.

המוסד הישראלי נגש להכין את תכניתו הגדולה ל' פירמה המתחרה. הוא לא השתמש בהצעות שהגיש למתוקר, אלא עיכב מערכה שלמה חדשה, שמטרתה היחה להפוך את ארטיק לסיסמה בפי כל אדם בישראל.

יום הופעתו של השלגון החדש, קרטיב, נקבע ל-15 ביולי והיה ברור כי היחה מלחה מסע תעמולתי גדול. בגלל קשיים סכניים, לא יכול היה המיפעל החדש להוציא את חוצרתו לפני תאריך זה. וארטיק נהנה בינתיים מיתרון-יחיד משך השבועות הראשונים של עונת הקיץ.

ביום הקבוע, הופיעו השלטים החחשים ברחובות, מכר' • ביניהם כמה מחברי מערכת העולם הזה.